

รายงานการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการพัฒนาความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทย:
กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

A Development Model for Educational Innovators of School Principals
in Thailand: A Case Study of School Principals under
the Office of the Basic Education Commission

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร. กุลชลี จงเจริญ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2562

(ประเภทกองทุนรัตนโกสินทร์สมโภช 200 ปี)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชื่อเรื่อง   รูปแบบการพัฒนาความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทย:
กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อผู้วิจัย   รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ

ปีที่แล้วเสร็จ   2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทย: กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน การสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รวม 895 คน และการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันด้านความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและระดับความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .984 และ .990 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน การวิเคราะห์องค์ประกอบ และค่าสถิติตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล ส่วนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน การพัฒนารูปแบบฯ และการตรวจสอบและประเมินรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย ปรากฏว่า 1) องค์ประกอบของความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรที่เกี่ยวข้องด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านการพัฒนาศักยภาพ และด้านการจัดการนวัตกรรม และโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันด้านความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไคสแควร์ = 12.847, df = 12, p = 0.380 ค่า CMIN/df = 1.071 ค่าดัชนี GFI = 0.983 ค่าดัชนี AGFI = 0.948 ค่าดัชนี CFI = 1.000 และค่าดัชนี RMSEA = 0.020 2) รูปแบบการพัฒนาประกอบด้วย หลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ต้องพัฒนา กระบวนการพัฒนา การประเมินผลการดำเนินงาน และปัจจัยความสำเร็จในการนำรูปแบบการพัฒนาไปใช้ ซึ่งกระบวนการตั้งแต่การกำหนดนโยบายจนถึงการติดตามผลและนำผลมาปรับปรุง จำเป็นต้องนำการวิจัยและพัฒนาให้เข้ามามีบทบาทสำคัญเพื่อให้กระบวนการดังกล่าวสามารถส่งผลถึงองค์ประกอบของความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาทั้งในส่วนของคุณลักษณะส่วนบุคคล การพัฒนาศักยภาพ และการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ รูปแบบการพัฒนา ความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

Title: A Development Model for Educational Innovators of School Principals in Thailand:
A Case Study of School Principals under the Office of the Basic Education Commission
Researcher: Associate Professor Dr. Koolchalee Chongcharoen
Year: 2021

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the factors of educational innovators of school principals; and 2) to develop a model for educational innovators of school principals in Thailand: A case study of school principals under the Office of the Basic Education Commission. The research process comprised 2 stages. Stage 1 was to study of the factors of educational innovators of school principals, and this stage consisted of 4 steps as following: studying related documents and researches; interviewing 8 experts and school principals; determining opinions toward factors of educational innovators and educational innovators of school principals with 895 school principals and teachers in education sandbox; and investigating of congruence of developed model and empirical data. The employed research instruments were a document analysis form, a structured interview form, a rating scale questionnaire, with reliability coefficient of .984 and .990. The data were statistically analyzed using mean, standard deviation, and CFA. The qualitative data analyzed by content analysis. Stage 2 was to study of the development of model for educational innovators of school principals, and this stage consisted of 3 steps as following: conducting focus group discussion with 14 experts; developing a model; and examining and evaluating the developed model by 5 experts. The employed research instruments were focus group discussion issues, an appropriateness of the model assessment form. The data were statistically analyzed using mean and standard deviation. The qualitative data analyzed by content analysis.

Research findings revealed that 1) the factors of educational innovators of school principals consisted of individual characteristic, capability development, and innovation management; and the model of factors was well fitted with the empirical data (CMIN/df = 1.071, GFI = 0.983, AGFI = 0.948, CFI = 1.000, RMSEA = 0.020). 2) The development model consists of as following: principles and objectives, factors that need to be developed, development process, performance appraisal, and the success factor in implementing the development model. The process from formulating to monitoring and improvement of results needs the research and development to play a vital role in order to influence the factors of educational innovators in terms of Individual characteristics, capability development, and innovation management of school principals. The results of the evaluation of the appropriateness of the model for educational innovators of school principals as a whole was rated at the high level.

Keywords: Model of development, Educational innovators, School principals